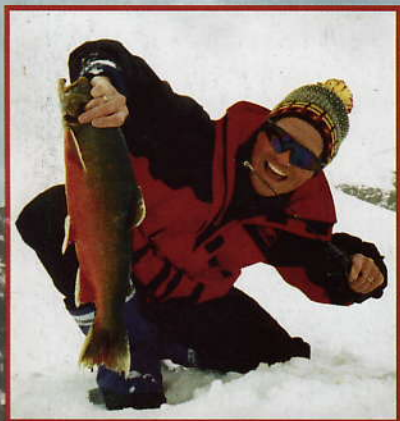

Villmarksliv

JAKT OG SPORTSFISKE

LØSSALG KR 64,- 4 | 2004

**Stor-
røye
i nord**

**Knall jaktdebut
for Ingrid (20)**

**Hva gjør du med
fillebikkja?**

**Jegeren
og sports-
fiskeren**

**Børge
Ousland**

**Dramatikk på
vårisen**

bc 707 04

Med dachsh i hjortelia

Den er liten, men utholdende
som få, og stadig flere får
øynene opp for at dachsen har
mye å bidra med i hjortelia.

Av KAI JENSEN

Har du tenkt å bruke denne karen på hjortejakt? Jeg kikker spørrende bort på dachsens eier, Håvard Horverak.

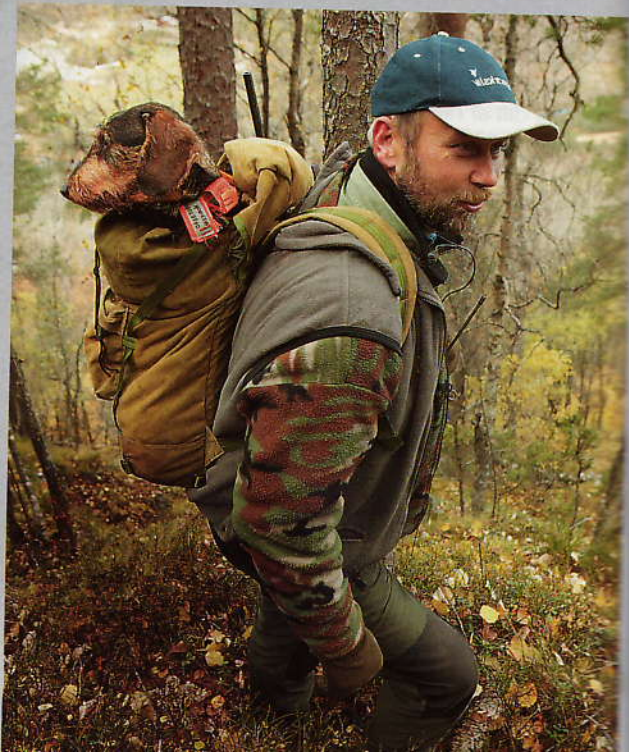
Svaret kommer kontant:

– Bli med opp i heia, så skal du få se dachsen jage hjort!

Sammen med Håwards jaktkompis Odd blir jeg med grunneier Jon Løyland opp i Setesdalsheiene for å jakte hjort. Håvard driver kennelen Råtassen, og han har flere gode dachser, blant annet ei tise han har skutt to hjorter for og Glefsebos Zamson, som han hittil har skutt én hjort for. Det blir Zamson som får være med på denne jaktturen. Nå skal han vise hva en norsk og svensk jaktchampion er god for i hjortelia!

Bratt terreng er en utfordring for dachsens korte bein. Men selv om det er bratt visse steder, er det ikke verre enn at den bør klare seg fint.

Hjortestammen på Sørlandet er i ferd med å ta seg opp, og grunneier Jon Løyland håper det kan etableres en god hjortestamme i området etter hvert.

Det er mørkt da vi ankommer Jons jaktkoie, som har en flott beliggenhet midt i terrenget. Vi starter jakta i grålysningen dagen etter. Det er minusgrader og rim på bakken da vi forlater jaktkoia.

En snau kilometer fra hytta skiller vi lag. Håvard slipper seg ned i lia sammen med Zamson, mens Odd og Jon finner hver sin post øverst i lia. Jeg posterer sammen med Jon, og etter en liten time får vi høre losen gå nede i lia.

– Det er hjort! Beskjeden kommer fra hundeføret, som har sett ryggen på losdyret.

Et utrolig jag

Losen går taktfast nede i lia, og spenningen stiger i takt med losen. Den kommer stadig nærmere, og jeg venter nesten å få hjorten rett i fanget. Men plutselig snur losen og drar nedover lia igjen.

Det er utgjort! Når man først sitter på post oppe i lia, vil ikke losdyret gå over toppen. Poster man nede, drar det over toppen og innover. Men det er jo det uforutsigbare ved jakta som gjør den spennende.

Losen turer tett nede i lia. Forundret blir jeg sittende og høre på hvordan dachsen jager, runde etter runde.

– Er du sikker på at dette er hjort? Jeg kikker bort på Jon, som nikker bekreftende.

– Hvis bikkja gjør jobben riktig, vil hjorten ture på denne måten, nesten som en hare. Presser bikkja for hardt, vil hjorten dra på langtur. Elghunder som loser hjort, jager dem ofte rett av gårde over toppen og innover heia, forteller Jon.

Losen turer rundt nede i lia i over en time før den drar av gårde. Så blir det helt stille, og vi slipper oss forsiktig ned i lia. Ved ei myr finner vi ei brunstgrop, ferske feiinger og spor. Her har vi god oversikt, og skulle hjorten snu og komme tilbake, vil vi ha gode muligheter til å få kneppet den her.

Ytterligere en time går, og vi får beskjed over radioen at losen sist ble hørt halvannen kilometer lenger nord. Utrolig hvordan denne bikkja jager!

Hjorten kan dukke opp lenge før vi hører bikkja, så fire øyne vokter terrenget. Det gjelder å være klar hvis hjorten plutselig står der. Men det forblir stille, og ingen

ZAMSON I FARTA:
Zamson synes det er moro å jage hjort. Men denne dagen ble det ikke noe hjortefall.

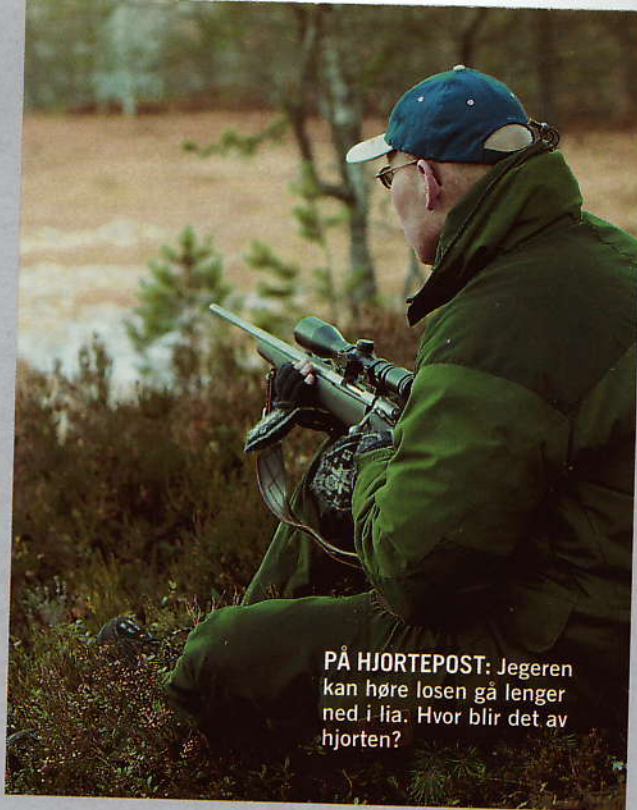

hjord dukker opp. Vi slipper oss ytterligere ned i lia for å gå rundt et høydedrag for å lytte etter bikkja, som nå har jaget i nesten fire timer.

Et lite klynk nede i lia tyder på at bikkja befinner seg nede i bratta et sted. Vi forserer ei bratt ur. Her får jeg snart øye på en sliten, men ivrig dachs, som ikke er helt enig i at vi skal la hjorten gå! Han synes tydeligvis dette er moro, men fire timers los i bratta får være nok. Det kommer ingen flere protester fra bikkja da Jon putter ham bak i sekken.

Øverst i lia møter vi Håvard. Han hadde sett hjorten, og det var kun en kvist som ga dårlig skuddbilde som hindret hjortefall denne gangen.

– Nå, hva synes du? Håvard kikker spørrende bort på meg. Jeg kan ikke si annet enn at det var en spennende jakt. At hjorten skulle ta det så rolig med en hund i hælene, hadde jeg ikke trodd. Riktignok ble det ikke noe hjortefall denne dagen, men det skyldtes tilfældighetens spill. Zamson har uansett bevist at han duger til å drive hjort!

PÅ HJORTEPOST: Jegeren kan høre losen gå lenger ned i lia. Hvor blir det av hjorten?

Av THOR OLAV MOEN

Slik får du en god hjortedachs

Det kreves mer av en dachs som skal bli en god hjortejager enn en rådyrdriver, og Håvard Horverak har sine triks

GIR RÅD: Håvard Horverak har jaktet mye hjort med dachs, og deler gjerne sine erfaringer med andre. (Foto: Kai Jensen)

En dachs som skal jage hjort, må ha god psyke. Horverak velger derfor rolige, tøffe valper til hjortejakt. Myke valper kan knekke for hjort, mens de kan fungere bra på rådyr, mener oppdretteren.

– Når man begynner å trene med unghunden, er det helt nødvendig å prege på hjort før rådyr. Det er lettere å jage rådyr enn hjort, og en hund som er preget på hjort, vil uansett jage rådyr. Gjøres det i omvendt rekkefølge, kan det bli vanskelig å få hunden til å jage hjort. Jeg begynner ofte med å gå med hunden i line på bøen når hjorten er utpå. Etter hvert slipper jeg hundene i områder hvor det er stor sannsynlighet for hjort og liten sannsynlighet for rådyr. Det beste er å forsøke å finne en bukk. Bukker lukter mer enn hundedyr og kalver, og dermed er det ekstra interessant for en ung hund å jage, sier Horverak.

– Jeg vil helst ikke at hundene mine skal jage elg. Når man preger en dachs på så stort vilt som hjort, vil den fort få interesse for elg også. Derfor er det viktig å være observant. Hvis den jager elg, må den tas for det, raskt og bestemt.

Lær bikkja å slå ut!

– De viktigste egenskapene hos en god, drivende hund er utslag og søk. Å jakte med «skopussere» er håpløst. Det finnes bare én måte å lære lære hunden å slå ut: Ta den med i et område uten vilt, sett deg ned, og bli sittende mens hunden løper rundt. Kommer den inn etter korte turer, bør du overse den fullstendig. Etter hvert vil den gå lenger ut og gradvis lære seg at det er ufarlig og at den finner tilbake til deg. Først når hunden er ute 15–20 minutter i slengen, er den moden for å slippes i områder med hjort. Jegeren skal ikke finne viltet for hunden, men omvendt, sier Horverak.

For at hjortejakt med dachs skal være effektivt, er det viktig at hunden ikke er for hard. Hvis den er svært pågående i los, vil hjorten stikke rett ut, og jakta er over på det dyret. Horverak er derfor svært nøye med hvilke egenskaper han legger til grunn for avlen. Det skal være hunder med fornuftig drevfart og som er flinke til å nyansere

losen, slik at drevdyrene ikke blir unødvendig stresset. Det ideelle er en langsom, trangt buktende los. Dette er viktig også på rådyrjakt, men helt essensielt på sky hjort.

Horverak legger også vekt på dressur og trener innkalling fra hundene er små. Belønning i form av en godbit når hunden kommer på fløytelyd, er måten å gjøre det på. Hvis eller når et dyr skjærer voldsomt ut under jakt, er det viktig å kunne blåse inn hunden og slippe den på nytt på et annet dyr.

– Mange gjør den feilen at de kobler hunden når den har hatt en los. Dette oppfatter hunden som straff. Det er mye bedre å rose hunden for vel utført jobb, og enten la den gå ut på nytt, eller ta den i bånd og spore på losdyret en stund før kursen settes ut av skogen. Hunden skal ha det gøy i skogen!

LITEN, MEN EFFEKTIV: Zamson ruver ikke akkurat i terrenget. Men sittende på en stubbe får han straks litt mer oversikt...

